

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a knihovnictví
Kabinet knihovnictví

Informační studia a knihovnictví

Jiří Zajdl

**Informační technologie a senioři,
rozdílné možnosti v přístupu
k informačním technologiím a k informační
výchově v ČR
a ve Spojených státech amerických
(stát Colorado)**

Magisterská diplomová práce

Vedoucí práce: Ing. Zdeněk Kadlec, Dr.

2006

Bibliografický záznam

ZAJDL, Jiří. *Informační technologie a senioři, rozdílné možnosti v přístupu k informačním technologiím a k informační výchově v ČR a ve Spojených státech amerických (stát Colorado)*. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a knihovnictví - Kabinet knihovnictví, 2006. 116s. Vedoucí diplomové práce Ing. Zdeněk Kadlec, Dr.

Anotace

Diplomová práce s názvem „Informační technologie a senioři, rozdílné možnosti v přístupu k informačním technologiím a k informační výchově v ČR a ve Spojených státech amerických (stát Colorado)“ představuje současnou situaci v oblasti informační gramotnosti a výchovy seniorů v těchto dvou státech. V teoretické části podává informace o demografickém stavu a předpokládaném vývoji populace, seznamuje s překážkami a handicapy, které vyšší věk klade seniorům v oblasti moderních informačních technologií a práce s nimi. Popisuje možnosti a rozdílné podmínky vzdělávání seniorů v této oblasti ve dvou diametrálně rozdílných zemích. Praktická část je věnována srovnání současné situace, které bylo provedeno formou výzkumu mezi organizacemi nabízejícími počítačové kurzy pro seniory, a dotazníkovým výzkumem mezi seniory v České republice a ve státu Colorado. Grafické provedení vyhodnocení výsledků potvrzuje či vyvrací hypotézy, které byly stanoveny před vlastním provedením výzkumu.

Annotation

The Diploma Thesis „Information technologies and senior citizens, different possibilities of the approach to the information technologies and to the information education in the Czech republic and in the United States of America (State of Colorado)“ deals with current situation in the domain of information literacy and education of senior citizens in these two states. The theoretical part provides information about the demographic state and

estimated development of population, acquaints with the difficulties and handicaps set by the higher age of the senior citizens in the domain of modern information technologies and their handling. Describes the possibilities and different conditions in the education of senior citizens in this domain in two completely different countries. The practical part is dedicated to the comparison of the current situation, which was achieved by a form of research between the organisations offering computer courses for senior citizens and questionnaire research between the senior citizens in the Czech republic and in the state of Colorado. The graphical model of evaluation of the results confirms or controverts the hypothesis defined before the research realisation itself.

Klíčová slova

počítačová gramotnost, informační gramotnost, informace, informační technologie, počítač, internet, senioři, Spojené státy americké, stát Colorado, Česká republika, výzkum, vzdělávání, počítačové kurzy

Keywords

computer literacy, information literacy, information, information technologies, personal computer, internet, senior citizens, United States of America, State of Colorado, Czech Republic, survey, education, computer courses

*Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval
samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.*

.....
Podpis autora práce

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Zdeňku Kadlecovi, Dr. za cenné rady a odbornou pomoc při zpracování této diplomové práce. Dále bych rád poděkoval Bc.Elišce Chomátové za její pomoc a konzultace při zpracování mého výzkumu. Velké poděkování patří také paní Wandě Hyskell a panu Charlesi Hyskell, kteří pomohli při realizaci mého výzkumu ve státu Colorado.

Obsah

Úvod	1
I. Teoretická část.....	1
1. Stárnutí - stáří.....	3
1.1. Proces stárnutí.....	5
2. Stárnutí společnosti a jeho důsledky.....	7
2.1 Stárnutí populace z demografického hlediska	8
2.1.1 Stárnutí populace z demografického hlediska v České republice	11
2.1.2 Stárnutí populace z demografického hlediska ve Spojených státech amerických, stát Colorado	13
3. Současná informační společnost	15
3.1. Informační gramotnost	16
3.2. Počítačová gramotnost	17
3.2.1. ECDL	18
3.3 Informační propast neboli „digitální přehrada“	19
3.3.1 Podpora informační společnosti ze strany státu	21
3.3.2 Státní informační politika ve vzdělávání	22
3.3.3 Národní program počítačové gramotnosti	23
3.3.4 Vysokorychlostní internet v České republice	25
3.3.5 The National Information Infrastructure	26
3.3.6 National Education Technology Plan	28
3.3.7 Možnosti online počítačových kurzů	29
4. Vzdělávání seniorů.....	31
4.1. Vzdělávání seniorů v České republice	32
4.1.1 Univerzity třetího věku	32

4.1.2	Další možnosti vzdělávání seniorů v České republice.....	34
4.2.	Vzdělávání seniorů ve státu Colorado	35
4.2.1	Vzdělávání univerzitního typu ve státu Coloradu	35
4.2.2	Další možnosti vzdělávání seniorů ve státu Coloradu	38
5.	Informační potřeby seniorů	42
5.1.	Senioři a informační technologie	43
5.1.1	Různé možnosti v přístupu k informačním technologiím – faktory ovlivňující vztah seniorů k informačním technologiím	46
5.1.2	Různé možnosti v přístupu k informačním technologiím – situace ve státu Coloradu a v České republice	47
6.	Konkrétní možnosti vzdělávání seniorů v oblasti informačních technologií.....	50
6.1.	Instituce v České republice	51
6.2.	Instituce ve státu Colorado	55
6.3.	Vyhodnocení a srovnání institucí pořádajících kurzy pro seniory v České republice a ve státu Coloradu.....	58
6.4.	Optimální vybavení počítače a přístupnost internetových stránek pro seniory.....	61
6.4.1	Vybavení počítače	62
6.4.2	Přístupnost internetových stránek	63
II.	Praktická část	64
7.	Výzkum.....	64
7.1	Cíle výzkumu	64
7.2	Zaměření výzkumu - hypotézy.....	64
7.3	Metody výzkumu	65
7.4	Sociodemografické ukazatele	68
7.5	Vztah k informačním technologiím	72

7.6 Počítač a internet	74
7.7 Počítačové kurzy	87
7.8 Ověření hypotéz	92
7.9 Závěr výzkumu	95
7.10 Návrh opatření	98
Závěr	100
Seznam použité literatury a zdrojů dostupných on-line	103
Seznam příloh.....	116